Handlingsplan för nordiska barn- och ungdomskommittén 2014–2017

FOTO: PÅL ESPEN OLSEN

FOTO: SIGNEDLEMENTS

Handlingsplan för nordiska barn- och ungdomskommittén 2014–2017

Inledning	5
Handlingsplanens syfte och struktur	7
Nordiska barn och ungdomskommitténs arbete	8
Uppdrag	8
Organisering	8
Målgrupper	8
Barn och ungas utanförskap i fokus	9
Mål och insatser	10
1. Främja tvärsektoriell samverkan – integrering av barn- och ungdomsperspektiv inom det nordiska samarbetet med särskilt fokus på barn och ungas utanförskap	10
2. Kunskap om barn och ungas utanförskap i Norden	11
3. Barn och ungas organisering, inflytande och delaktighet i demokratiska processer	12
Uppföljning och utvärdering	15

**Handlingsplan för nordiska barn- och ungdomskommittén
2014–2017**

ISBN 978-92-893-3782-3

<http://dx.doi.org/10.6027/ANP2014-743>

ANP 2014-743

© Nordiska ministerrådet 2014

Layout: Erling Lynder

www.norden.org/sv/publikationer

Denna rapport är utgiven med finansiellt stöd från Nordiska ministerrådet. Innehållet i rapporten avspeglar inte nödvändigtvis Nordiska ministerrådets synpunkter, åsikter eller rekommendationer.

Nordiska ministerrådet

Ved Stranden 18

DK-1061 København K

Telefon (+45) 3396 0200

www.norden.org

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och är en viktig partner i europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet ska stärka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Inledning

”Norden ska vara den bästa platsen i världen för barn och unga.”

Det är den övergripande visionen i Nordiska ministerrådets strategi för barn och unga i Norden som antogs av de nordiska samarbetsministrarna (MR-SAM) 2009. I strategin fastslås att barn och unga (0–25 år) är en prioriterad grupp inom Nordiska ministerrådet och att målet med arbetet med barn och ungdomar i Nordiska ministerrådet är att främja barn och ungas möjligheter till goda levnadsvillkor samt främja barns och ungas inflytande.

Samarbetsministrarna (MR-SAM) och därunder den nordiska samarbetskommittén (NSK) har det överordnade samordningsansvaret för det nordiska samarbetet på barn- och ungdomsområdet. Ansvaret för det konkreta fackinnehållet ligger dock på de respektive berörda fackministerråden. De ska enligt strategin integrera barn och unga i sina aktiviteter, analysera hur olika beslut påverkar barn och unga samt ta fram mätbara mål.

Nordiska barn- och ungdomskommittén (NORDBUK) är Nordiska ministerrådets rådgivande och samordnande organ i nordiska och internationella barn- och ungdomspolitiska frågor.

Denna handlingsplan för 2014 till 2017 fokuserar på barn och ungas utanförskap. Den är den

tredje i ordningen för NORDBUKs verksamhet. I handlingsplanen presenteras kommitténs målsättningar, ambitioner och prioriteringar för de kommande fyra åren.

FOTO: SIGNELEMENTS

Handlingsplanens syfte och struktur

Handlingsplanen bidrar både med prioriteringar och konkretiseringar av de visioner och mål som presenterats i *Strategin för barn och unga i Norden*. Den utgör också ett ramverk för NORDBUKs årliga aktivitetsplaner för vilka aktuellt ordförandeland ansvarar.

Handlingsplaner innehåller avgränsningar, roll- och ansvarsfördelning samt ambitionsnivå för arbetet och ska i så hög utsträckning som möjligt ska fungera som ett handfast stöd för NORDBUKs fortlöpande verksamhet.

I denna handlingsplan presenteras inledningsvis kort NORDBUKs övergripande uppdrag, organisering och målgrupper. Därefter följer kommitténs övergripande prioriteringar för den kommande fyraårsperioden och i avsnittet därpå beskrivs närmare de tre mål- och insatsområden som NORDBUK kommer att fokusera på i sitt arbete. För vart och ett av de tre mål- och insatsområdena finns också exempel på aktiviteter som ska genomföras och roll- och ansvarsfördelning för arbetet. I det avslutande kapitlet lämnas riktlinjer för uppföljning och utvärdering av verksamheten.

Nordiska barn och ungdomskommitténs arbete

Uppdrag

I *Strategin för barn och unga i Norden* framgår det att NORDBUK är Nordiska ministerrådets rådgivande och samordnande organ i nordiska och internationella barn- och ungdomspolitiska frågor. Kommitténs arbete ska ta utgångspunkt i strategin och NORDBUK har även i uppdrag att samordna och följa upp arbetet med *Strategin för barn och unga i Norden*. En samlad rapport ska varje år läggas fram för MR-SAM och i den ska det barn- och ungdomspolitiska arbetet utvärderas och ändringar föreslås. I en handlingsplan och ordförandelandets årliga prioriteringar i en aktivitetsplan avgränsas och konkretiseras kommitténs verksamhet.

Organisering

NORDBUK består av medlemmar utsedda av offentliga myndigheter från de nordiska länderna samt Grönland, Färöarna och Åland. I kommittén finns också medlemmar utsedda av nationella ungdomsorganisationer från de nordiska länderna i syfte att stärka ett reellt inflytande från barn och unga. Samtliga medlemmar har rösträtt och beslut sker genom majoritetsbeslut när fyra nordiska länder är närvarande. Kommitténs arbetsätt preciseras närmare i dokumentet *Arbetsrutiner för NORDBUK*.

Målgrupper

NORDBUKs övergripande mål är detsamma som den vision som fastslås i strategin: att göra Norden till den bästa platsen i världen för barn och unga att växa upp i. Det innebär att den slutgiltiga

målgruppen – effektmålgruppen – för NORDBUKs arbete är barn och unga i Norden.

På väg mot detta övergripande mål har kommittén identifierat ett antal interna och externa likväl som primära och sekundära målgrupper för sitt arbete. De interna målgrupperna är alla fackministerråd med ansvar för införlivandet av barn- och ungdomsperspektiv i sin verksamhet. Dessa interna målgrupper är primära för NORDBUKs verksamhet.

De huvudsakliga externa målgrupperna består av nationella aktörer med strategiskt ansvar för barn- och ungdomspolitik och dess implementering och utgörs exempelvis av politiker, myndigheter och institut för forskning samt nationella barn- och ungdomsorganisationer. De är också primära målgrupper för NORDBUKs verksamhet. Sekundära målgrupper är sådana som i sin tur kan nås genom NORDBUKs primära målgrupper. Det kan exempelvis handla om kommuner eller andra regionala och lokala aktörer med ansvar att direkt driva barn- och ungdomspolitiska frågor eller införliva ett barn- och ungdomspolitiskt perspektiv i sin verksamhet. De utgörs också av de individer och aktörer som nås genom de projekt och insatser som NORDBUK möjliggör genom sin bidragsgivning.

Barn och ungas utanförskap i fokus

FOTO: SIGNED ELEMENTS

Utöver den rad övergripande sakfrågor som finns angivna i *Strategin för barn och unga i Norden* och som generellt sett ska prioriteras i det barn- och ungdomspolitiska arbetet har NORDBUK beslutat att under den kommande fyraårsperioden fokusera på frågan om barn och ungdomars utanförskap. Ungdomsarbetslöshet och barnfattigdom ska särskilt prioriteras. Det är påtagliga och gemensamma utmaningar i strävan mot ett Norden som är den bästa platsen i världen för barn och unga. Det är även utmaningar som är tvärsektoriella till sin karaktär vilket innebär att alla samarbetsområdena kan och behöver, med utgångspunkt i sina sakfrågor, bidra i arbetet med att minska barn och ungas utanförskap.

I *Strategin för barn och unga i Norden* är det tydligt utpekat att det är fackministerrådets ansvar att

integrera ett barn- och ungdomsperspektiv i sitt arbete. Barn- och ungdomsperspektivet ska med andra ord finnas närvarande i det spektrum av verksamheter som det nordiska samarbetet omfattar.

NORDBUK ska bidra till att motverka barn och ungas utanförskap i Norden. Detta ska ske genom prioriterade insatser inom följande mål- och insatsområden:

1. Främja tvärsektoriell samverkan – integrering av barn- och ungdomsperspektiv inom det nordiska samarbetet med särskilt fokus på barn och ungas utanförskap
2. Öka kunskapen om barn och ungas utanförskap i de nordiska länderna.
3. Främja barn och ungas egen organisering, inflytande och delaktighet i demokratiska processer.

Mål och insatser

I följande avsnitt utvecklas beskrivningen ytterligare av de tre insatsområden som NORDBUK ska arbeta inom mellan 2014 till 2017. Arbetet inom alla tre områden ska särskilt fokusera på frågan om barn och ungas utanförskap.

1. Främja tvärsektoriell samverkan – integrering av barn- och ungdomsperspektiv inom det nordiska samarbetet med särskilt fokus på barn och ungas utanförskap.

Mål: Stärka förutsättningarna inom Nordiska ministerrådet att integrera barn- och ungdomsperspektivet i sin verksamhet.

FOTO: MAGNUS FRÖDERBERG/NORDEN.ORG

Insatser: En av NORDBUKs huvudsakliga uppgifter är att stödja Nordiska ministerrådets olika sektorer i att arbeta i enlighet med Strategin för barn och unga i Norden. NORDBUKs fortlöpande arbete riktar vidare därför i hög utsträckning in sig på att stödja och samverka med övriga sektorer (fackministerråden) inom Nordiska ministerrådet i integrering av barn- och ungdomsperspektivet i deras verksamhet. Arbetet beskrivs som tvärsektoriellt. NORDBUK har ett utpekat samordnande och uppföljande ansvar för strategidokumentet och ska årligen lägga fram en samlad rapport till MR-SAM om Nordiska ministerrådets arbete i enlighet med strategin.

Huvudsakliga aktiviteter:

- Under 2014, med utgångspunkt i tidigare erfarenheter, utarbeta arbetsformer för det tvärsektoriella arbetet.
- Under 2015 utarbeta stödmaterial/verktyg, i samverkan med andra sektorer, för indikatorer och mätbara mål för de olika sektorernas arbete.
- Under 2015 utarbeta en tydligare process och konkret stöd (mall) för årlig återrapportering från sektorerna gällande barn- och ungdomspolitiska insatser.
- Årligen precisera ambitionsnivån för det tvärsektoriella arbetet i de aktivitetsplaner som ordförandeskapet tar fram.

Uppföljning och utvärdering:

- Ansvara för årlig uppföljning av hur Nordiska ministerrådet inom de olika sektorerna beaktar

ett barn- och ungdomsperspektiv samt lämna slutsatser och rekommendationer i årsrapporten till MR-SAM.

- Under 2017 göra en fördjupad analys av de olika fackområdenas mål, indikatorer och arbete i relation till strategin till MR-SAM.

Roll- och ansvarsfördelning: NORDBUKs arbetsutskott (AU) ansvarar för att ta fram ett förslag på former för det tvärsektoriella arbetet. Ambitionen ska vara att NORDBUK årligen medverkar i främjande, planering och genomförande av tvärsektoriella insatser. Varje sektor har ett eget ansvar att själva följa upp hur de inom sitt område arbetar med strategin för barn och unga i Norden. Nordiska ministerrådets sekretariat ska tillsammans med andra politikområden samordna sina uppföljningssystem och likrikta uppföljningsarbetet. NORDBUK ska årligen, utifrån förslag från sekretariatet och ordförandeskapet, ta fram en samlad rapport om Nordiska ministerrådets arbete enligt strategin.

2. Kunskap om barn och ungas utanförskap i Norden

Mål: Öka kunskapen om barn och ungas utanförskap bland primära målgrupper i de nordiska länderna samt Grönland, Färöarna och Åland.

Insatser: NORDBUKs arbete riktar in sig på att insamla och förmedla befintlig forskning, statistik och kunskap om barn och unga i Norden. Syftet är att underlätta användandet av kunskap om och

erfarenheter från barn och unga i planering, genomförande och uppföljning av insatser inom Nordiska ministerrådet.

Huvudsakliga aktiviteter:

- NORDBUK ska bidra med kunskapssammanställningar och kunskapsspridning gällande relevanta barn- och ungdomsperspektiv till olika verksamheter inom Nordiska ministerrådet. Arbetet görs med utgångspunkt i en uppföljning och analys av erfarenheterna hittills (exempelvis resultat från forskningskoordinatören). Se vidare under uppföljning och utvärdering.
- Inom ramen för det tvärssektoriella arbetet: identifiera och i mån av resurser medverka vid erfarenhetsutbyten mellan de nordiska länderna om barn och ungas levnadsvillkor och utanförskap.
- I mån av resurser delta eller medverka i internationella forum i syfte att sprida nordiska erfarenheter och bygga upp kunskapen om för Norden relevanta frågor och utmaningar.

Uppföljning och utvärdering:

- Under 2014 göra en analys av hur kunskap om barn och unga i de nordiska länderna bättre kan tas tillvara inom det nordiska samarbetet i syfte att utveckla NORDBUKs kunskapsfrämjande arbete. Analysen ska ge svar på vilka verktyg eller metoder som NORDBUK ska använda (forskningskoordinator eller på annat sätt).

- Årligen i uppföljningen av strategin rapportera vilken typ av ny kunskap som tagits fram kring barn och unga inom det nordiska samarbetet.

Roll- och ansvarsfördelning: NORDBUK avgör hur det kunskapshöjande och kunskapsspridande uppdraget ska organiseras. Externa aktörer kommer sannolikt att engageras i arbetet. Nordiska ministerrådets sekretariat ansvarar för att upprätta avtal med externa aktörer som involveras i arbetet. Kommittén analyserar årligen gemensamt gjorda kunskapssammanställningar och fattar beslut om eventuella konsekvenser för (prioriteringar i) verksamheten. NORDBUK fattar också gemensamt beslut om eventuell medverkan och representation vid internationella barn- och ungdomspolitiska forum.

3. Barn och ungas organisering, inflytande och delaktighet i demokratiska processer

Mål: Främja barn och ungas egen organisering, inflytande och delaktighet i demokratiska processer.

Insatser: NORDBUKs arbete riktar främst in sig på att ge ekonomiskt stöd till stärkt samverkan mellan barn och unga i Norden. Kommittén vill också underlätta barn och ungas inflytande och delaktighet i demokratiska processer. NORDBUK ska även främja erfarenhetsutbyte mellan barn- och ungdomsorganisationer. Barn och unga i utanförskap är en prioriterad effektmålgrupp.

FOTO: TOMAS LOPATA/NORDEN.ORG

Huvudsakliga aktiviteter:

- Fortlöpande utlysa och fördela bidrag utifrån de riktlinjer och prioriteringar som NORDBUK beslutar.
- Främja involvering av barn och unga i övriga sektors arbete inom Nordiska ministerrådet genom att exemplifiera hur detta kan göras.
- Fortlöpande genomföra informationsinsatser syftande till att öka kännedomen om NORDBUKs bidrag.
- Utarbeta former för tillvaratagande och spridning av resultaten från bidragsgivningen:
 - hos de aktörer som beviljats stöd
 - till MR-SAM
 - hos kommitténs primära målgrupper.
- Årligen i aktivitetsplanen precisera eventuella prioriteringar hos ordförandelandet som görs inom området.

Uppföljning och utvärdering:

- Årligen i samverkan med utsett programkontor för bidragsgivningen stämma av hur bidragsgivningen fungerat och vid behov genomföra förändringar.

- Under 2015 genomföra en översyn av bidragsgivning syftande till att beakta bidragsgivningens funktion inom NORDBUKs verksamhet.
- Under 2017 genomföra en extern utvärdering av bidragsgivningen

Roll- och ansvarsfördelning: NORDBUK fattar beslut om bidragskriterier och genomför analyser av bidragsgivningen och hur resultaten bäst tillvaratas. Slutsatserna presenteras i de årliga rapporter som ska lämnas till MR-SAM. En extern aktör anlitas som programkontor för bidragsgivningen (i nuläget Kulturkontakt Nord, KKN). Programkontoret fattar enhälligt och självständigt beslut om bidragsfördelning utifrån övergripande direktiv från NORDBUK. Programkontoret har också ett koordinerande ansvar som innebär informationsspridning om bidragen samt uppföljning och tillgängliggörande av bidragsgivningens resultat.

Uppföljning och utvärdering

NORDBUKs arbete med uppföljning och utvärdering fokuseras till den årliga uppföljning som kommittén ålagts att göra i strategin för barn och unga i Norden. I den uppföljningen ska utöver en redogörelse och värdering av fackministerrådets implementering av strategin, också en sammanfattande beskrivning och analys av NORDBUKs övriga verksamhet ingå.

I övrigt har särskilda uppföljnings- och utvärderingsinsatser presenterats för vart och ett av de tre

insatsområdena. Dessa analyser ska belysa hur NORDBUKs olika aktiviteter fungerar med utgångspunkt i den roll de är tänkta att fylla.

Föreliggande handlingsplan ska slutligen i sin helhet utvärderas 2017 inför framtagandet av en ny handlingsplan för NORDBUK. I utvärderingen ska förslag på förbättringar ges.

norden

Nordiska ministerrådet

Ved Stranden 18
DK-1061 København K

www.norden.org

Handlingsplan för nordiska barn- och ungdomskommittén 2014–2017

”Norden ska vara den bästa platsen i världen för barn och unga.”

Det är den övergripande visionen i Nordiska ministerrådets strategi för barn och unga i Norden som antogs av de nordiska samarbetsministrarna (MR-SAM) 2009. I strategin fastslås att barn och unga (0–25 år) är en prioriterad grupp inom Nordiska ministerrådet och att målet med arbetet med barn och ungdomar i Nordiska ministerrådet är att främja barn och ungas möjligheter till goda levnadsvillkor samt främja barns och ungas inflytande.

ANP 2014:743
ISBN 978-92-893-3782-3